

6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro nahliad (oversait) platizhnykh system ta system rozrakhunkiv v Ukraini: Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy vid 28.11.2014 № 755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0755500-14#Text> [in Ukrainian].

7. Metodyka kompleksnoho otsiniuvannia systemno vazhlyvykh platizhnykh system: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 24.09.2015 r. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0635500-15#Text> [in Ukrainian].

8. Instruktsiia pro bezhotivkovi rozrakhunky v Ukraini v natsionalnii valiuti: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 21.01.2004 r. № 22 (v redaktsii vid 30.04.2020 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> [in Ukrainian].

9. Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2346-III (v redaktsii vid 03.07.2020 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zdiisnennia operatsii z vykorystanniam elektronnykh platizhnykh zasobiv: Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy vid 05.11.2014 r. № 705 (v redaktsii vid 10.12.2019 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text> [in Ukrainian].

Гречко Ольга Олександрівна

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

У науковій роботі розглянуто компетенцію органів місцевого самоврядування як суб'єктів інноваційних відносин. Акцентується увага на перспективних формах діяльності органів місцевого самоврядування щодо забезпечення інноваційного розвитку, які варті законодавчого закріплення. Запропоновано при вдосконаленні законодавчої бази України у сфері інноваційних відносин застосовувати досвід європейських країн.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, компетенція, інноваційний розвиток.

Hrechko Olha

PhD, Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine

COMPETENCE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AUTHORITIES TO ENSURE INNOVATIVE DEVELOPMENT

The scientific work considers the competence of local governments as subjects of innovation relations. Emphasis is placed on promising forms of local government activities to ensure innovative development, which are worthy of legislative consolidation. It is proposed to apply the experience of European countries in improving the legal framework of Ukraine in the field of innovation relations.

Keywords: local self-government authorities, competence, innovative development.

На сучасному етапі, в умовах децентралізації, у забезпеченні інноваційного розвитку першочергового значення набувають органи місцевого самоврядування. Нормативно-правова база з регулювання інноваційної діяльності органами місцевого самоврядування характеризується досить обмеженим колом повноважень місцевої влади, що уповільнює, а іноді й унеможлиблює процес забезпечення інноваційного розвитку відповідної місцевості, більш того є ризик зменшення існуючого науково-технічного та інноваційного потенціалу.

Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності передбачено ч. 2 і 3 ст. 7 та ч. 2 ст. 10 Закону України «Про інноваційну діяльність» [1]. Обласні, районні, сільські, селищні, міські ради відповідно до їх компетенції затверджують місцеві інноваційні програми, забезпечують фінансування цих інноваційних програм за кошти місцевих бюджетів через інноваційні фінансово-кредитні установи та контролюють цей процес, а також

обласні та районні ради затверджують середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності регіонального рівня. Виконавчі органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції: розробляють проекти місцевих інноваційних програм та вживають заходів щодо їх виконання; залучають підприємства, установи і організації, розташовані на підпорядкованій їм території, за їх згодою, до розв'язання проблем інноваційного розвитку населених пунктів; здійснюють заходи щодо конкурсного відбору інноваційних проектів місцевих інноваційних програм та їх включення до державних програм, а також щодо фінансової підтримки цих проектів.

Отже, компетенція органів місцевого самоврядування згідно вказаного закону по суті зводиться лише до забезпечення функціонування місцевих інноваційних програм. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання розширення кола повноважень місцевих рад та їх виконавчих органів, що, у свою чергу, запровадить у правову практику нові альтернативні шляхи забезпечення інноваційного розвитку.

Щодо компетенції органів місцевого самоврядування в інноваційному процесі у науковій літературі виділяють наступні форми діяльності: 1) обмін науково-технічною інформацією на рівні окремих регіонів та співфінансування такими регіонами цих процесів; 2) створення та функціонування центрів розповсюдження інновацій (IRC – Innovation Relay Centres); 3) створення системи вузько-профільної спеціалізованої освіти, як вищої освіти так і середньої спеціальної; 4) залучення за рахунок коштів регіону досвідчених фахівців та створення умов для їх роботи у певному регіоні; 5) участь у венчурному інвестуванні інноваційних підприємств; 6) створення та забезпечення функціонування інфраструктурних елементів інноваційної системи (бізнес-інкубаторів, технологічних центрів, центрів трансферу технологій тощо) [2, с. 37-38].

Обмін науково-технічною (інноваційною) інформацією передбачено у положеннях Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також Рамковою програмою ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт

2020». Проте ця практика обміну інформації на сучасному етапі в Україні не достатньо розвинута.

Innovation Relay Centres сьогодні успішно працюють у країнах ЄС. Запровадження даного проекту «Центр розповсюдження інновацій» в Україні буде спрямовано на розвиток та підтримку стійкої та економічно вигідної системи послуг, що сприяють транснаціональному інноваційному (технологічному) співробітництву та трансферу між регіонами країни та регіонами країн-членів. Відповідно до закону України «Про транскордонне співробітництво» суб'єктами транскордонного співробітництва з правом взаємодіяти з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції є територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України. Функціонування центрів розповсюдження інновацій передбачає також залучення у процес транснаціонального інноваційного співробітництва досвідчених фахівців.

Слід зазначити, що міжнародне міжрегіональне співробітництво на рівні транскордонної, транснаціональної та міжрегіональної кооперації з країнами-сусідами відкриває нові можливості для України [3, с. 3]. Отже, застосування закордонного досвіду розвитку інноваційної сфери у поєднанні з тісною співпрацею з регіонами країн ЄС має підняти рівень економічного розвитку України на щабель вище.

Участь органів місцевого самоврядування у венчурному інвестуванні інноваційних підприємств на сучасному етапі потребує законодавчого забезпечення, зокрема, прийняття розроблених Державним агентством України з інвестицій та інновацій проектів Законів «Про венчурні інвестиційні компанії» та «Про венчурні фонди інноваційного розвитку», які певною мірою враховують рекомендації Європейської асоціації венчурного інвестування і директив ЄС щодо колективного та венчурного інвестування. Необхідність прийняття зазначених законопроектів обумовлена тим, що венчурні інститути в умовах українського ринку функціонують на інших засадах, ніж це прийнято в світовій практиці [4, с. 44].

Щодо створення та функціонування елементів інноваційної системи перспективним напрямом є приєднання до спеціалізованих мереж інноваційних суб'єктів або створення власних мереж, з метою

забезпечення ефективної комунікації як між представниками одного виду інноваційних суб'єктів, так і між іншими мережами та органами державної влади, які сьогодні все частіше делегують свої повноваження до органів місцевого самоврядування, що сприяє збільшенню ефективності комунікації інноваційних суб'єктів саме з місцевими органами публічної влади [5, с. 45].

Ще однією формою діяльності органів місцевого самоврядування по забезпеченню інноваційного розвитку, яка успішно застосовується у Європі, можна визначити ведення співробітництва з агентствами регіонального розвитку, торгово-промисловими та аграрними палатами (за умови, якщо вони будуть створені на всій території України).

Таким чином, можна зробити висновок, що необхідність розширення компетенції органів місцевого самоврядування пов'язана з розвитком національної інноваційної системи, потребою створення розгалуженої інноваційної інфраструктури, забезпечення комунікаційних зв'язків між елементами інноваційної системи. При вдосконаленні законодавчої бази України у сфері інноваційних відносин доцільним буде імплементація досвіду країн ЄС щодо інноваційної діяльності органів місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України № 40-IV від 05.12.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

2. Давидюк О. М. Господарсько-правові аспекти реалізації права органів місцевого самоврядування на впровадження інновацій. *Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення*: зб. наук. пр. за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 5 червня 2020 року). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 34-40. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Tezy_05.06.20/Tezy_05.06.20_Full.pdf.

3. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / за ред. С. О. Білої. Київ : НІСД, 2011. 80 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2012-03/innovation_Bila.indd-bb655.pdf.

4. Клименко В. В. Венчурне фінансування інноваційного розвитку: світовий досвід і Україна. *Національний Авіаційний Університет*. 2010. Вип.1. С. 37-45. URL: file: 2875-7873-1-PB.pdf.

5. Завадська А. Т. До питання правових тенденцій розвитку інноваційних суб'єктів в Україні. *Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення*: зб. наук. пр. за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 5 червня 2020 року). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 40-47. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Tezy_05.06.20/Tezy_05.06.20_Full.pdf.

REFERENCES

1. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy № 40-IV vid 05.12.2012 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

2. Davydiuk, O. M. (2020). Hospodarsko-pravovi aspekty realizatsii prava orhaniv mistsevoho samovriaduvannia na vprovadzhennia innovatsii. *Rehionalni innovatsiini initsiatyvy: zavdannia ta shliakhy vyrishennia: zb. nauk. pr. za materialamy II kruhloho stolu (m. Kharkiv, 5 chervnia 2020 roku) - Regional innovation initiatives: tasks and solutions: a collection of scientific papers on the materials of the second round table*. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 34-40. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Tezy_05.06.20/Tezy_05.06.20_Full.pdf [in Ukrainian].

3. Innovatsiini pidkhody do rehionalnoho rozvytku v Ukraini. (2011). S. O. Bila (Ed.). Kyiv: NISD. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2012-03/innovation_Bila.indd-bb655.pdf [in Ukrainian].

4. Klymenko, V. V. (2010). Venchurne finansuvannia innovatsiinoho rozvytku: svitovi dosvid i Ukraina. *Natsionalnyi Aviatsiinyi Universytet - National Aviation University, issue 1*, 37-45. URL: <file:2875-7873-1-PB.pdf> [in Ukrainian].

5. Zavadska, A. T. (2020). Do pytannia pravovykh tendentsii rozvytku innovatsiinykh subiektiv v Ukraini. *Rehionalni innovatsiini initsiatyvy: zavdannia ta shliakhy vyrishennia: zb. nauk. pr. za materialamy II kruhloho stolu (m. Kharkiv, 5 chervnia 2020 roku) - Regional innovation initiatives: tasks and solutions: a collection of scientific papers on the materials of the second round table*. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 40-47. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Tezy_05.06.20/Tezy_05.06.20_Full.pdf [in Ukrainian].